

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ભારત સંચાર નિગમ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સૂર્યનારાયણન અને અન્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૭૦/૨૦૦૯)

૧૩ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮

[ડૉ. ધનંજય વાય. ચંદ્રચૂડ અને એમ. આર. શાહ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ક્રિમિનલ કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩: કલમો ૪૫૧, ૪૫૨ – મિલકતનો નિકાલ – ટેલિકોમ વિભાગના ગોડાઉનમાંથી તાંબાની સામગ્રીની ચોરી – આરોપીઓએ કથિત રીતે પ્રથમ સામાવાળાને આ સામગ્રી વેચી – પ્રથમ સામાવાળા પાસેથી તાંબા અને સીસાના મિશ્રધાતુના બીબાં (મોલ્ડ્સ) જમ કરવામાં આવ્યા અને મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કલમ ૪૫૧ હેઠળ તેની વચગાળાની કસ્ટડી

અપીલકર્તાને સોંપવામાં આવી - આઈપીસીની કલમ ૪૫૭, ૩૮૧, ૪૬૧, ૪૬૨, ૪૧૧ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૩૪ હેઠળ ક્રિમિનલ કેસ નોંધાયો - તમામ આરોપીઓનો નિર્દોષ છુટકારો - પ્રથમ સામાવાળાએ કલમ ૪૫૨ હેઠળ મિશ્રધાતુના બીબાં મુક્ત કરવાની માંગણી કરી - સામગ્રી મુક્ત કરવા માટે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી મોકૂફ રાખવામાં આવી - નિર્દોષ છુટકારા સામે રાજ્યની અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી - મેજિસ્ટ્રેટે પ્રથમ સામાવાળાને જમ કરાચેલી સામગ્રીની કસ્ટડી આપવાનો ઇનકાર કર્યો, અને તેને સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ પોતાનો માલિકી હક સાબિત કરવા નિર્દેશ આપ્યો - સેશન્સ કોર્ટે મેજિસ્ટ્રેટના તારણને બહાલ રાખ્યું - હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે અપીલકર્તાએ જમ કરાચેલી સામગ્રી પર કોઈ દાવો કર્યો ન હતો અને જમ કરાચેલી સામગ્રીનો કબજો પ્રથમ સામાવાળા પાસેથી લેવામાં આવ્યો હોવાથી, તે પ્રથમ સામાવાળાને પરત સોંપવો જોઈએ અને જોકે વચગાળાની કસ્ટડી અપીલકર્તાને સોંપવામાં આવી હતી તેમ છતાં તેણે મિલકત પર કોઈ હકનો દાવો કર્યો ન હતો કે પ્રથમ સામાવાળાના હક કે માલિકી હકનો ઇનકાર કર્યો ન હતો, તેથી પ્રથમ સામાવાળાને દીવાની અદાલતમાં મોકલવાનું કોઈ કારણ ન હતું - અપીલમાં, ઠેરવવામાં આવ્યું: જ્યાં અદાલત સમક્ષ એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે મિલકત તે વ્યક્તિની નથી કે જેની પાસેથી તે જમ કરવામાં આવી હતી, ત્યાં કલમ ૪૫૨ એવો આદેશ આપતી નથી કે ત્રીજા પક્ષકાર વતી દાવો કરવામાં આવતા સાચા માલિકી હકના દાવાને અવગણીને, જે વ્યક્તિના કબજામાંથી મિલકત જમ કરવામાં આવી હતી તેને જ તેની કસ્ટડી સોંપવી જોઈએ - પ્રથમદર્શી રીતે, આ

તબક્કે, પ્રથમ સામાવાળો માલ મેળવવા માટેના માલિકી હકના દાવા અથવા તેને મેળવવા માટે કરવામાં આવેલી ચુકવણીનો કોઈ આધાર દર્શાવી શક્યો નથી – તેથી, તેના માટે સક્ષમ દીવાની મંચ સમક્ષ આવા દાવાને રજૂ કરવો યોગ્ય હતો – આવા નિર્ણયના અભાવે, માલની કસ્ટડી અપીલકર્તા પાસે જ રહેવી જોઈએ – પ્રથમ સામાવાળાને માલ પરત કરવાનો આદેશ આપવામાં હાઈકોર્ટે ભૂલ કરી હતી – માલ છેક ૧૯૯૨ માં અપીલકર્તાને સોંપવામાં આવ્યો હતો – અપીલકર્તાને આ માલ અનિશ્ચિત સમય માટે પોતાની કસ્ટડીમાં રાખવાની ફરજ પાડવાનું કોઈ ઔચિત્ય નથી કે જેનાથી મૂલ્યવાન જગ્યા રોકાઈ રહે અને ઉત્પાદક સંસાધનો બિનઉપયોગી રહે – જો સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ નિર્ણાયક કાર્યવાહી માટે જરૂર પડે તો અપીલકર્તાને પ્રશ્નવાળી સામગ્રીનો નમૂનો સાચવી રાખવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે – આને અધીન રહીને, અપીલકર્તાને હરાજી દ્વારા માલ વેચવાની અને વેચાણમાંથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાંનો હિસાબ રાખવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

ક્રિમિનલ કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩: કલમ ૪૫૨ – સુસંગત વિચારણા – જમ કરવામાં આવેલા માલ પર માલિકી હકનો દાવો એ કલમ ૪૫૨ હેઠળ હુકમ કરતી વખતે એક સુસંગત વિચારણા છે – જ્યાં મિલકતના હકદારી અંગે પરસ્પર વિરોધી દાવાઓ હોય, ત્યાં મેજિસ્ટ્રેટ તેનો નિકાલ કરી શકે છે અથવા, જ્યાં જણાય કે પુરાવાવાળી ટ્રાયલ પછી હરીફ દાવાઓનો ઉકેલ લાવવાની જરૂર છે, ત્યાં પરસ્પર વિરોધી દાવેદારોને સક્ષમ અદાલત સમક્ષ પોતાના હકો અને હકદારી સાબિત કરવા નિર્દેશ આપી શકે છે.

અપીલનો નિકાલ કરતાં, કોર્ટે

ઠેરવેલ કે: ૧. સીઆરપીસીની કલમ ૪૫૧ કે જે મિલકતના નિકાલ સાથે સંબંધિત છે, તે અદાલત સમક્ષ પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ દરમિયાન મિલકત રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે અદાલતને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવાની અથવા પૂછપરછ કે ટ્રાયલના નિકાલ સુધી તેની યોગ્ય કસ્ટડી રાખવાની સત્તા આપે છે. કલમ ૪૫૨ ટ્રાયલના અંતે મિલકતના નિકાલની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૪૫૨ ના પેટા-કલમ (૧) અનુસાર, જ્યારે ક્રિમિનલ અદાલત સમક્ષ પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ પૂર્ણ થાય છે, ત્યારે અદાલત તેના નાશ દ્વારા, જપ્તી દ્વારા અથવા તેના કબજા માટે હકદાર હોવાનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિને સોંપણી દ્વારા અથવા અન્યથા તેના નિકાલ માટે યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા સક્ષમ છે. હકદારી એ એક હકની માંગણી કરે છે. કલમ ૪૫૨ હેઠળ અદાલત જે કાર્ય કરે છે તે ન્યાયિક પ્રકૃતિનું છે. તે હુકમ કરતી વખતે, અદાલતે મિલકતનો કબજો મેળવવા માંગતી વ્યક્તિ દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી હકદારીને નિઃશંકપણે યોગ્ય ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ. સામાન્ય રીતે જે વ્યક્તિ પાસેથી મિલકત જપ્ત કરવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિ કલમ ૪૫૨ હેઠળ હુકમ મેળવવા હકદાર બનશે, જ્યારે મિલકત તેની હોવા અંગે કોઈ વિવાદ કે શંકા ન હોય. જ્યારે મિલકત તે વ્યક્તિની હોય કે જેની પાસેથી તે જપ્ત કરવામાં આવી હતી ત્યારે જ આવો હુકમ કરી શકાય છે. [પેરા ૧૩, ૧૪, ૧૬, ૧૮, ૨૦]

૨.૧. પ્રથમદર્શી રીતે, આ તબક્કે, જપ્ત કરાયેલ માલની કસ્ટડી

સામાવાળાને સોંપવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ વાજબી આધાર નથી. ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા પરથી જણાયું કે દાવેદારે ૮ ફેબ્રુઆરી અને ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ વચ્ચેના કેટલાક ઇન્વોઈસ રજૂ કર્યા હતા, જ્યારે રિકવરી ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ કરવામાં આવી હતી. મેજિસ્ટ્રેટે નોંધ્યું કે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા કોઈ રોકડ રસીદો રજૂ કરવામાં આવી ન હતી અને જોકે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦ દ્વારા વાઉચર રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, તેમ છતાં તે સાબિત થયું ન હતું કે તે જમ કરાયેલા માલની ખરીદી માટેના હતા. જવાબમાં કશું જ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું. [પેરા ૨૩]

૨.૨. માલના માલિકી હક અંગે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલો દાવો ગંભીર વિવાદમાં છે. તેથી આવો દાવો સક્ષમ દીવાની મંચ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવે તે જ યોગ્ય અને ઉચિત હતું. મેજિસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય સાચો હતો. આવા નિર્ણયના અભાવે, જમ કરાયેલા માલની કસ્ટડી અપીલકર્તા પાસે જ ચાલુ રહેવી જોઈએ. મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ પરથી જણાય છે કે અપીલકર્તાએ પોતાના પુરાવા દ્વારા દર્શાવ્યું હતું કે માલ તેના ગોડાઉનમાંથી ચોરાયો હતો અને તે એવી પ્રકૃતિનો હતો જે ખુલ્લા બજારમાંથી મેળવી શકાય તેમ ન હતો. પ્રથમ સામાવાળાને માલ પરત કરવાનો આદેશ આપવામાં હાઈકોર્ટે ભૂલ કરી હતી. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમમાં જણાવ્યા મુજબ, જેને સેશન્સ કોર્ટે બહાલ રાખ્યો હતો, પ્રથમ સામાવાળાએ માલ પરનો પોતાનો દાવો અને માલિકી હક સાબિત કરવા માટે દીવાની અદાલતમાં જવું જ પડશે. માલ છેક ૧૯૯૨ માં અપીલકર્તાને સોંપવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તાને આ માલ અનિશ્ચિત સમય

માટે પોતાની કસ્ટડીમાં રાખવાની ફરજ પાડવાનું કોઈ કારણ નથી કે જેનાથી મૂલ્યવાન જગ્યા રોકાઈ રહે અને ઉત્પાદક સંસાધનો બિનઉપયોગી રહે. જો સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ નિર્ણાયક કાર્યવાહી માટે જરૂર પડે તો અપીલકર્તા પ્રશ્નવાળા માલનો નમૂનો સાચવી રાખશે. આને અધીન રહીને, અપીલકર્તાને હરાજી દ્વારા માલ વેચવાની અને વેચાણમાંથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાંનો હિસાબ રાખવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. [પેરા ૨૪, ૨૫, ૨૬]

એન. માધવન વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય (૧૯૭૯) ૪ એસ.સી.સી. ૧ : [૧૯૮૦] ૧ એસ.સી.આર. ૨૨૮; પુષ્કર સિંહ વિરુદ્ધ મધ્ય ભારત રાજ્ય અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૧૯૫૩ એસ.સી. ૫૦૮ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

કેસ લો સંદર્ભ:

[૧૯૮૦] ૧ એસ.સી.આર. ૨૨૮ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો (પેરા ૮)

એ.આઈ.એર. ૧૯૫૩ એસ.સી. ૫૦૮ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો (પેરા ૧૨)

ક્રિમિનલ એપેલેટ અધિકારક્ષેત્ર: ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૭૦/૨૦૦૯.

એર્નાકુલમ ખાતેની કેરળ હાઈકોર્ટના ક્રિમિનલ પુનરીક્ષણ અરજી નં. ૧૪૫૭/૨૦૦૭ માં તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

અપીલકર્તા વતી આર. ડી. અગ્રવાલ, પવન કુમાર, એડવોકેટ્સ.

સામાવાળાઓ વતી જી. પ્રકાશ, જિષ્ણુ એમ. એલ., શ્રીમતી પ્રિયંકા

પ્રકાશ, શ્રીમતી બીના પ્રકાશ, શ્રીગેશ એમ. કે., કે. આર. શશિપ્રભુ, એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો ચુકાદો ડૉ. ધનંજય વાય. ચંદ્રચૂડ, ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. તારીખ ૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ એક પ્રથમ માહિતી અહેવાલ (એફઆઈઆર) નોંધવામાં આવ્યો હતો જેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે એર્નાકુલમના ગાંધી નગર ખાતેના તત્કાલીન ટેલિકોમ વિભાગના ગોડાઉનમાંથી રૂ. ૮,૩૧,૩૦૦/- ની કિંમતના ૧૦,૨૮૫ કિલોગ્રામ તાંબાના તાર અને ૬૨ સીસાના સ્લીવ્સની ચોરી થઈ હતી. આરોપીઓએ કથિત રીતે આ સામગ્રી પ્રથમ સામાવાળાને વેચી હતી. પ્રથમ સામાવાળો સૂર્યા મેટલ્સ નામની સંસ્થાનો માલિક છે.

૨. તારીખ ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ, એર્નાકુલમ પોલીસ સ્ટેશનના સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસે પ્રથમ સામાવાળા પાસેથી ૫,૦૬૦ કિલોગ્રામ તાંબા અને સીસાના મિશ્રધાતુના બીબાં (મોલ્ડ્સ) જપ્ત કર્યા હતા.

૩. તારીખ ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના હુકમ દ્વારા, મેજિસ્ટ્રેટે ક્રિમિનલ કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ('સીઆરપીસી') ની કલમ ૪૫૧ ની જોગવાઈઓ અનુસાર જપ્ત કરાયેલા મિશ્રધાતુના બીબાંની વચગાળાની કસ્ટડી અપીલકર્તાને સોંપી હતી.

૪. તપાસને અનુસરીને, જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, એર્નાકુલમની ફાઇલ પર ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમ ૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૪૫૭, ૩૮૧, ૪૬૧, ૪૬૨ અને ૪૧૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૪૩૩/૧૯૯૩ નોંધવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ સામાવાળાને સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦) તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

૫. તારીખ ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૯૯ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, ટ્રાયલ કોર્ટે તમામ ચાર આરોપીઓને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા. નિર્દોષ છુટકારા પછી, પ્રથમ સામાવાળાએ સીઆરપીસીની કલમ ૪૫૨ હેઠળ જેએમએફસી સમક્ષ મિશ્રધાતુના બીબાં મુક્ત કરવાની માંગણી કરતી ક્રિમિનલ મિસલેનિયસ પિટિશન નં. ૫૦૭૬/૧૯૯૯ (સી.સી. નં. ૪૩૩/૧૯૯૯ માં) દાખલ કરી હતી.

૬. નિર્દોષ છુટકારાના ચુકાદાને રાજ્ય દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૩૦/૧૯૯૯ માં પડકારવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી મિલકત મુક્ત કરવાની અરજી મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૯ જાન્યુઆરી ૨૦૦૬ ના રોજ, નિર્દોષ છુટકારાના હુકમ સામે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૭. જમ કરાયેલી સામગ્રી મુક્ત કરવા માટે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીનો જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તારીખ ૩૧ ઓગસ્ટ

૨૦૦૬ ના રોજ નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. મેજિસ્ટ્રેટે ઠેરવ્યું કે તારીખ ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ અપીલકર્તા (મૂળ ફરિયાદી) ને વચગાળાની કસ્ટડી આપવામાં આવી હોવા છતાં, પ્રથમ સામાવાળાએ કલમ ૪૫૨ હેઠળ અરજી માત્ર ૨૧ જૂન ૧૯૯૯ ના રોજ દાખલ કરી હતી. જમ કરાયેલી સામગ્રીની કસ્ટડી આપવાનો ઇનકાર કરતાં, ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રથમ સામાવાળાને સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ પોતાનો માલિકી હક સાબિત કરવા મોકલ્યો હતો. તારીખ ૧૩ માર્ચ ૨૦૦૭ ના ચુકાદા દ્વારા સેશન્સ કોર્ટે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના તારણને બહાલ રાખ્યું હતું અને ઠેરવ્યું હતું કે પ્રથમ સામાવાળાએ ૧૯૯૯ સુધી જમ કરાયેલા માલના સંબંધમાં કોઈ દાવો કર્યો ન હતો, કે સામગ્રી તેની હોવાનું દર્શાવતો કોઈ નિર્ણાયક પુરાવો પણ ન હતો. તેથી, પ્રથમ સામાવાળાએ પોતાનો માલિકી હક સ્થાપિત કરવો અને તેને દીવાની અદાલત સમક્ષ સાબિત કરવો તેવો નિર્દેશ પુષ્ટિ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ સામાવાળાએ સેશન્સ કોર્ટના ઉપરોક્ત હુકમને હાઈકોર્ટ સમક્ષ ક્રિમિનલ પુનરીક્ષણમાં પડકાર્યો હતો.

૮. તારીખ ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૮ ના પોતાના ચુકાદા દ્વારા, હાઈકોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના નિર્ણયને ઉલટાવ્યો અને ઠેરવ્યું કે અપીલકર્તાએ જમ કરાયેલી વસ્તુઓ પર કોઈ દાવો કર્યો ન હતો. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે જ્યારે માલ જમ કરવામાં આવ્યો ત્યારે તેનો કબજો પ્રથમ સામાવાળા પાસેથી લેવામાં આવ્યો હોવાથી, આ કોર્ટના એન. માધવન વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય ૧ ના કેસના નિર્ણયને ધ્યાને રાખીને તે પ્રથમ સામાવાળાને પરત સોંપવો જોઈએ. હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે જોકે અપીલકર્તાને વચગાળાની કસ્ટડી સોંપવામાં આવી હતી, તેમ છતાં તેણે મિલકત

પર કોઈ હકનો દાવો કર્યો ન હતો કે પ્રથમ સામાવાળાના હક કે માલિકી હકનો ઈનકાર કર્યો ન હતો અને તેથી પ્રથમ સામાવાળાને દીવાની અદાલતમાં મોકલવાનું કોઈ કારણ ન હતું. જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટને પ્રથમ સામાવાળાને મિલકત સોંપવા માટે પગલાં લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. (૧. (૧૯૭૯) ૪ એસ.સી.સી. ૧)

૯. આ કાર્યવાહીમાં તારીખ ૨૭ જાન્યુઆરી ૨૦૦૯ ના રોજ વિશેષ રજા મંજૂર કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન હાઈકોર્ટના હુકમ પર સ્ટે આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરે છે કે મેજિસ્ટ્રેટે કેસની હકીકતોનું કાળજીપૂર્વક મૂલ્યાંકન કર્યું હતું અને નોંધ્યું હતું કે બીએસએનએલનો તેના સાક્ષી પીડબલ્યુ-૩, જે વિભાગીય ઈજનેર (ટેલિકોમ) હતા, તેમના દ્વારા સુસંગત કેસ હતો કે તેને જનરલ મેનેજર (સ્ટોર્સ), કલકત્તા પાસેથી મેળવેલી સામગ્રીની ચોરી થઈ હતી. વધુમાં, સામગ્રી એવી પ્રકૃતિની હતી કે જેને ખુદા બજારમાંથી ખરીદી શકાય તેમ ન હતું. ટેલિકોમ વિભાગના અધિકારીઓ, પીડબલ્યુ ૧, ૨, ૪ અને ૫ એ આ સામગ્રી ચોરાયેલા માલ તરીકે ઓળખી કાઢી હતી. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે ક્રિમિનલ કેસના નિકાલ સુધી, પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા તેના માલિકી હકના કથિત દાવાને સાબિત કરવા માટે કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા. તેનાથી વિપરીત, માલનો કબજો તારીખ ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ બીએસએનએલને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. જ્યાં સુધી આ કોર્ટના માધવન (ઉપરોક્ત) કેસના નિર્ણયનો સંબંધ છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જે વ્યક્તિ પાસેથી માલ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હોય તેને માલ પરત કરવો જોઈએ તેવો સિદ્ધાંત સામાન્ય રીતે લાગુ પડતો સિદ્ધાંત છે. તેમ છતાં, મૂળ માલિક જેની કસ્ટડીમાંથી ચોરી થઈ હતી તેનો માલિકી હક એવા કેસમાં કબજો પુનઃસ્થાપિત કરીને રદબાતલ કરી શકાય નહીં કે જ્યાં જે વ્યક્તિની કસ્ટડીમાંથી માલ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હોય તેની પાસે કોઈ માલિકી હક ન હોય. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે, બીએસએનએલ હાઇકોર્ટના વાદગ્રસ્ત હુકમમાં પરિણમેલી કાર્યવાહી સહિતની કોઈપણ કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર ન હતું.

૧૨. બીજી બાજુ, સામાવાળા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે માધવન (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદામાં નિર્ધારિત કાયદાનો સિદ્ધાંત કાયદાની પ્રવર્તમાન સ્થિતિનું સ્પષ્ટ સૂચક છે. વિદ્વાન વકીલે આ કોર્ટની ત્રણ જજોની બેંચના પુષ્કર સિંહ વિરુદ્ધ મધ્ય ભારત રાજ્ય અને અન્ય ૨ ના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો જેમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે આરોપીના નિર્દોષ છુટકારા પર, આરોપી પાસેથી જપ્ત કરાયેલા અને તેની માલિકીના નાણાં આરોપીને પરત કરવા જોઈએ અને ફરિયાદીને નહીં. આ સંજોગોમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હાઇકોર્ટનો અભિપ્રાય કાયદાની સ્થિતિ સાથે સુસંગત છે અને અપીલમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી. (૨. એ.આઇ.એર. ૧૯૫૩ એસ.સી. ૫૦૮)

૧૩. સીઆરપીસીની કલમ ૪૫૧ સીઆરપીસીના પ્રકરણ ૩૪ નો ભાગ બને છે, જે મિલકતના નિકાલ સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૪૫૧ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:

“૪૫૧. અમુક કેસોમાં ટ્રાયલ પેઝિંગ હોય ત્યારે મિલકતની કસ્ટડી અને નિકાલ માટેનો હુકમ.— જ્યારે કોઈ પણ ક્રિમિનલ અદાલત સમક્ષ કોઈ પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ દરમિયાન કોઈ મિલકત રજૂ કરવામાં આવે છે, ત્યારે અદાલત પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ પૂર્ણ થતાં સુધી આવી મિલકતની યોગ્ય કસ્ટડી માટે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરી શકે છે, અને જો મિલકત ઝડપી અને કુદરતી સડો પામે તેવી હોય, અથવા જો તેમ કરવું અન્યથા યોગ્ય હોય, તો અદાલત, જરૂરી લાગે તેવો પુરાવો નોંધ્યા પછી, તેને વેચી દેવાનો અથવા અન્યથા તેનો નિકાલ કરવાનો હુકમ કરી શકે છે. સ્પષ્ટીકરણ.— આ કલમના હેતુઓ માટે, “મિલકત” માં સમાવેશ થાય છે—

(એ) કોઈપણ પ્રકારની મિલકત અથવા દસ્તાવેજ જે અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે અથવા જે તેની કસ્ટડીમાં છે, (બી) કોઈપણ મિલકત કે જેના સંબંધમાં કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે અથવા જેનો કોઈ ગુનો આચરવા માટે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે.”

૧૪. કલમ ૪૫૧ અદાલતને અધિકાર આપે છે કે જેની સમક્ષ પૂછપરછ

અથવા ટ્રાયલ દરમિયાન મિલકત રજૂ કરવામાં આવે છે કે તે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરે અથવા પૂછપરછ કે ટ્રાયલના નિકાલ સુધી તેની યોગ્ય કસ્ટડી રાખે. કલમ ૪૫૨ ટ્રાયલ પૂર્ણ થતાં મિલકતના નિકાલની જોગવાઈ કરે છે.

૧૫. કલમ ૪૫૨ ના પેટા-કલમ (૧) અને (૨) નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:

“૪૫૨. ટ્રાયલ પૂર્ણ થતાં મિલકતના નિકાલ માટેનો હુકમ.-

(૧) જ્યારે કોઈપણ ક્રિમિનલ અદાલતમાં પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ પૂર્ણ થાય છે, ત્યારે અદાલત તેની સમક્ષ રજૂ કરાયેલી અથવા તેની કસ્ટડીમાં રહેલી, અથવા જેના સંબંધમાં કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે, અથવા જેનો કોઈ ગુનો આચરવા માટે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તેવી કોઈપણ મિલકત અથવા દસ્તાવેજનો નાશ કરીને, જપ્ત કરીને અથવા તેના કબજા માટે હકદાર હોવાનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિને સોંપીને અથવા અન્યથા નિકાલ કરવા માટે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરી શકે છે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઈપણ મિલકત તેના કબજા માટે હકદાર હોવાનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિને સોંપવા માટેનો હુકમ કોઈપણ શરત વિના અથવા એવી શરતે કરી શકાય છે કે તે અદાલતને સંતોષ થાય તેવા જામીન સાથે અથવા જામીન વિના બોન્ડ રજૂ કરે, જેમાં એવી બાંહેધરી આપવામાં આવે કે જો પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરાયેલ હુકમ

અપીલ અથવા પુનરીક્ષણમાં ફેરફાર કરવામાં આવે અથવા રદ કરવામાં આવે તો આવી મિલકત અદાલતને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે.”

૧૬. કલમ જપર ના પેટા-કલમ (૧) અનુસાર, જ્યારે ક્રિમિનલ અદાલત સમક્ષ પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ પૂર્ણ થાય છે, ત્યારે અદાલત તેના નાશ દ્વારા, જમી દ્વારા અથવા તેના કબજા માટે હકદાર હોવાનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિને સોંપણી દ્વારા અથવા અન્યથા નિકાલ માટે યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા સક્ષમ છે. હકદારી એ એક અધિકારની માંગણી કરે છે. કલમ જપર હેઠળ અદાલત જે કાર્ય કરે છે તે ન્યાયિક પ્રકૃતિનું છે. તે હુકમ કરતી વખતે, અદાલતે મિલકતનો કબજો મેળવવા માંગતી વ્યક્તિ દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી હકદારીને નિઃશંકપણે યોગ્ય ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

૧૭. પ્રથમ સામાવાળા વતી કરવામાં આવેલી આ રજૂઆત સાથે અમે સંમત થવામાં અસમર્થ છીએ કે જ્યારે અદાલત કલમ જપર હેઠળ હુકમ કરે છે, ત્યારે અદાલતે માત્ર તે સ્ત્રોત નક્કી કરવાનું હોય છે કે જ્યાંથી મિલકત જપ્ત કરવામાં આવી હતી. વાસ્તવમાં, જો આ અર્થઘટન કરવામાં આવે, તો તેનો અર્થ એ થશે કે જે વ્યક્તિ મિલકત પર માલિકી હકનો દાવો કરે છે તેનો અધિકાર તે વ્યક્તિના દાવાને ગોણ બની જશે કે જેની પાસેથી મિલકત જપ્ત કરવામાં આવી હતી. જપ્ત કરવામાં આવેલા માલ પર માલિકી હકનો દાવો એ કલમ જપર હેઠળ હુકમ પસાર કરતી વખતે એક સુસંગત વિચારણા છે. જ્યાં મિલકતની હકદારી અંગે પરસ્પર વિરોધી દાવાઓ હોય, ત્યાં મેજિસ્ટ્રેટ તેનો નિકાલ કરી શકે છે

અથવા, જ્યાં એવું જણાય કે પુરાવાવાળી ટ્રાયલ પછી હરીફ દાવાઓનો ઉકેલ લાવવાની જરૂર છે, ત્યાં પરસ્પર વિરોધી દાવેદારોને સક્ષમ અદાલત સમક્ષ પોતાના હકો અને હકદારી સાબિત કરવા નિર્દેશ આપી શકે છે.

૧૮. ખરેખર માધવન (ઉપરોક્ત) કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયનો આ જ આધાર છે. તે કેસમાં, આરોપી પર પરવાનાવાળી બંદૂકથી વ્યક્તિને ગોળી મારીને હત્યા કરવા બદલ આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. તેણે પોતાના સ્વ-બચાવના અધિકારનો ઉપયોગ કર્યો હતો તેવા આધારે તેને ગુનો કરવાના આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. તેમ છતાં ટ્રાયલ કોર્ટે હથિયાર સરકારને જપ્ત કરી લીધું હતું. આ કોર્ટે હાઈકોર્ટના તે ચુકાદાને રદ કર્યો હતો કે જેણે સેશન્સ કોર્ટે લીધેલા અભિપ્રાયને બહાલ રાખ્યો હતો. આ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત નીચે મુજબ છે:

“કલમમાં રહેલા 'તેને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરી શકે છે' શબ્દો અદાલતને કલમમાં નિર્દિષ્ટ ત્રણ પદ્ધતિઓ પૈકી કોઈપણ રીતે મિલકતનો નિકાલ કરવાની વિવેકબુદ્ધિ આપે છે. પરંતુ આવી વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ મૂળભૂત રીતે ન્યાયિક કાર્ય છે. નિકાલની પદ્ધતિ અથવા રીતની પસંદગી મનસ્વી રીતે કરવાની નથી, પરંતુ કારણ અને ન્યાય પર આધારિત સુદૃઢ સિદ્ધાંતો અનુસાર ન્યાયિક રીતે કરવાની છે, જેમાં મિલકતનો વર્ગ અને પ્રકૃતિ તથા તેની સમક્ષની સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખવાની હોય છે. આવા સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતો પૈકી એક એ છે કે જ્યારે પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ પછી

આરોપીને છોડી મૂકવામાં આવે અથવા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવે, ત્યારે અદાલતે સામાન્ય રીતે વર્ગ (એ) અથવા (બી) ની મિલકત તે વ્યક્તિને પુનઃસ્થાપિત કરવી જોઈએ કે જેની કસ્ટડીમાંથી તે લેવામાં આવી હતી. પ્રધાના આ હિતકારી નિયમમાંથી હળવાશથી વિચલન કરવાનું નથી, જ્યારે કોઈ વિવાદ કે શંકા ન હોય – જેમ કે પ્રસ્તુત કેસમાં – કે પ્રશ્નવાળી મિલકત આવા આરોપીની કસ્ટડીમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેની માલિકીની હતી.”

૧૯. ઉપરોક્ત અવલોકનો દર્શાવે છે કે સીઆરપીસીની કલમ ૪૫૨ (૧૮૯૮ ની સંહિતાની કલમ ૫૧૭ ને સમકક્ષ) હેઠળ અદાલતને સોંપવામાં આવેલી સત્તા ન્યાયિક પ્રકૃતિની છે. ન્યાયિક સત્તા તરીકે, મિલકતના વર્ગ અને પ્રકૃતિ તથા અદાલત સમક્ષની સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને માન્ય કારણોસર તેનો ઉપયોગ કરવો પડશે. સામાન્ય રીતે અદાલત, આરોપીના છુટકારા અથવા નિર્દોષ છુટકારા પછી, જે વ્યક્તિની કસ્ટડીમાંથી મિલકત લેવામાં આવી હતી તેને તે મિલકત પુનઃસ્થાપિત કરશે. પ્રધાના આ નિયમમાંથી સરળતાથી વિચલન કરવામાં આવતું નથી જ્યારે કોઈ વિવાદ કે શંકા ન હોય કે આરોપીની કસ્ટડીમાંથી જે મિલકત જપ્ત કરવામાં આવી હતી તે તેની માલિકીની છે. માધવન (ઉપરોક્ત) કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયના આ અવલોકનો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સામાન્ય રીતે જે વ્યક્તિ પાસેથી મિલકત જપ્ત કરવામાં આવી હતી તે કલમ ૪૫૨ હેઠળ હુકમ મેળવવા હકદાર બનશે, જ્યારે મિલકત તેની હોવા અંગે કોઈ વિવાદ કે શંકા ન હોય. જ્યારે મિલકત તે વ્યક્તિની હોય કે જેની પાસેથી તે જપ્ત કરવામાં

આવી હતી ત્યારે જ આવો હુકમ પસાર કરી શકાય છે.

૨૦. જ્યાં અદાલત સમક્ષ એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે મિલકત તે વ્યક્તિની નથી કે જેની પાસેથી તે જમ કરવામાં આવી હતી, ત્યાં કલમ ૪૫૨ એવો આદેશ આપતી નથી કે ત્રીજા પક્ષકાર વતી દાવો કરવામાં આવતા સાચા માલિકી હકના દાવાને અવગણીને, જે વ્યક્તિના કબજામાંથી મિલકત જમ કરવામાં આવી હતી તેને જ તેની કસ્ટડી સોંપવી જોઈએ. નોંધવું આવશ્યક છે કે માધવન કેસ (ઉપરોક્ત) માં, ગુનાનું હથિયાર આરોપીનું હતું જેની પાસેથી તે જમ કરવામાં આવ્યું હતું તે અંગે કોઈ વિવાદ ન હતો.

૨૧. પુષ્કર સિંહ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયમાં ગ્વાલિયર પીનલ કોડની કલમ ૪૪૮ અને ૩૭૨ હેઠળના ગુનાઓ માટેની કાર્યવાહી સામેલ હતી. મેજિસ્ટ્રેટે ઠેરવ્યું કે આરોપી સામે કોઈ કેસ સાબિત થયો નથી અને તેના ઘરમાંથી મળી આવેલા નાણાં તેના પોતાના હતા. એવું ચોક્કસ તારણ હતું કે આ નાણાં ફરિયાદીના ન હતા. સેશન્સ જજે ફરિયાદીની પુનરીક્ષણ અરજી ફગાવી દીધી હતી. હાઈકોર્ટ સમક્ષ આરોપીને બદલે ફરિયાદીને રકમ પરત કરવા માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી, જે અરજી મંજૂર કરવામાં આવી હતી. આ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે મેજિસ્ટ્રેટના હકીકતના સ્પષ્ટ તારણને ધ્યાનમાં લેતાં કે તે નાણાંની રકમના સંબંધમાં કોઈ ગુનો આચરવામાં આવ્યો ન હતો અને તે ફરિયાદીની માલિકીની ન હતી, ત્યારબાદ આરોપી નિર્દોષ છૂટતાં, જમ કરાચેલી રકમ આરોપીને સોંપવી જોઈતી હતી. તેથી, આ કોર્ટનો અભિપ્રાય એવો હતો કે આરોપીના નિર્દોષ

છુટકારા બાદ અને નાણાં તેની માલિકીના હોવાનું ચોક્કસ તારણ હોવાથી, ફરિયાદીને નાણાં પરત કરવાનો હુકમ માન્ય રાખી શકાય નહીં.

૨૨. પ્રથમ સામાવાળા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ, જોકે, રજૂઆત કરે છે કે પ્રસ્તુત કેસમાં, અપીલકર્તાએ કલમ ૪૫૨ હેઠળ અરજી કરી ન હતી અને તેથી અપીલકર્તાને કાયદેસરનો કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે તે જોગવાઈ અનુસાર હુકમ કરી શકાય નહીં. જોકે, અદાલત સમક્ષનો મુદ્દો કંઈક અલગ છે. મૂળભૂત મુદ્દો એ છે કે શું પ્રથમ સામાવાળો કે જેણે કલમ ૪૫૨ હેઠળ પોતાની તરફેણમાં જમ મિલકત મુક્ત કરવા અરજી કરી હતી તેણે હકદારીનો દાવો સાબિત કર્યો છે કે કેમ.

૨૩. પ્રથમદર્શી રીતે, આ તબક્કે, અમે સામાવાળાને જમ કરાચેલા માલની કસ્ટડી સોંપવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ વાજબી આધાર શોધવામાં અસમર્થ છીએ. સુનાવણી દરમિયાન, અમે પ્રથમ સામાવાળા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલને વિનંતી કરી હતી કે તેઓ માલ મેળવવાના માલિકી હકના દાવા માટે અથવા તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે કરવામાં આવેલી ચુકવણી માટે ઓછામાં ઓછો પ્રાથમિક રીતે કોઈ આધાર દર્શાવે. ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા પરથી અમે નોંધીએ છીએ કે, દાવેદારે ૮ ફેબ્રુઆરી અને ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ વચ્ચેના કેટલાક ઇન્વોઈસ રજૂ કર્યા હતા, જ્યારે ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ રિકવરી કરવામાં આવી હતી. મેજિસ્ટ્રેટે નોંધ્યું હતું કે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા કોઈ રોકડ રસીદો રજૂ કરવામાં આવી ન હતી અને જોકે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૧૦ દ્વારા વાઉચર રજૂ

કરવામાં આવ્યા હતા, તેમ છતાં તે સાબિત થયું ન હતું કે તે જમ કરાયેલા માલની ખરીદી માટેના હતા. અમારી પૃચ્છાના જવાબમાં કશું જ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી.

૨૪. અમારા મતે, પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા માલના માલિકી હક અંગે કરવામાં આવેલો દાવો ગંભીર વિવાદમાં છે. તેથી આવો દાવો સક્ષમ દીવાની મંચ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવે તે જ યોગ્ય અને ઉચિત હતું. મેજિસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય સાચો હતો. આવા નિર્ણયના અભાવે, જમ કરાયેલા માલની કસ્ટડી અપીલકર્તા પાસે જ ચાલુ રહેવી જોઈએ. આ હુકમ પસાર કરવામાં, અમે એ હકીકત દ્વારા પણ માર્ગદર્શન મેળવીએ છીએ કે જેમ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમમાં નોંધવામાં આવ્યું છે, અપીલકર્તાએ પોતાના પુરાવા દ્વારા દર્શાવ્યું હતું કે માલ તેના ગોડાઉનમાંથી ચોરાયો હતો અને તે એવી પ્રકૃતિનો હતો જે ખુદા બજારમાંથી મેળવી શકાય તેમ ન હતો.

૨૫. પ્રથમ સામાવાળાને માલ પરત કરવાનો આદેશ આપવામાં હાઈકોર્ટે ભૂલ કરી હતી. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમમાં જણાવ્યા મુજબ, જેને સેશન્સ કોર્ટે બહાલ રાખ્યો હતો, પ્રથમ સામાવાળાએ માલ પરનો પોતાનો દાવો અને માલિકી હક સ્થાપિત કરવા માટે, અમારા મતે, દીવાની અદાલતમાં જવું જ પડશે.

૨૬. માલ છેક ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૨ ના રોજ અપીલકર્તાને સોંપવામાં આવ્યો હતો. ત્યારથી લગભગ ૨૬ વર્ષ વીતી ગયા છે. અપીલકર્તાને આ માલ અનિશ્ચિત સમય માટે પોતાની કસ્ટડીમાં રાખવાની ફરજ પાડવાનું અમને કોઈ

કારણ કે ઓચિત્ય જણાતું નથી કે જેનાથી મૂલ્યવાન જગ્યા રોકાઈ રહે અને ઉત્પાદક સંસાધનો બિનઉપયોગી રહે. જો સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ નિર્ણાયક કાર્યવાહી માટે જરૂર પડે તો અપીલકર્તા પ્રશ્નવાળા માલનો નમૂનો સાચવી રાખશે. આને અધીન રહીને, અમે અપીલકર્તાને હરાજી દ્વારા માલ વેચવાની અને વેચાણમાંથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાંનો હિસાબ રાખવાની પરવાનગી આપીએ છીએ.

૨૭. અપીલકર્તા દ્વારા પ્રાપ્ત કરવામાં આવેલી રકમ, પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવનાર દાવામાં સક્ષમ દીવાની અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવી શકે તેવા નિર્દેશોને અધીન રહેશે.

ક્રિમિનલ અપીલનો તે અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ કર્યો.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====